

Ett läsår med Matematiklyftet

– är du redo att fortsätta?

Kanske har du redan avslutat Matematiklyftet eller kommer att avsluta moment D i del 8 om någon vecka. Tycker du det är tråkigt att arbeta i denna form är slut eller ska det bli skönt att det intensiva arbetet är över? För ett år sedan skrev jag artikeln *Är du redo för Matematiklyftet?* Då stod vi alla inför att 13 000 lärare, 720 handledare och 2 000 rektorer skulle påbörja Matematiklyftet i augusti 2013. Den artikeln rekommenderas till er som ska påbörja Matematiklyftet nu i augusti. Den här artikeln riktar sig till er som har genomfört Matematiklyftet under läsåret 2013/14. *Är du redo för Matematiklyftet?* avslutades med rubriken *Efter Matematiklyftet* och jag ställde följande frågor:

Vad händer efter ditt år i Matematiklyftet? Vad händer i din lärargrupp? Vad händer med din rektors pedagogiska ledarskap? Vår ambition i Matematiklyftet är att ni efter ett år väljer att fortsätta utveckla matematikundervisningen med hjälp av de kunskaper och erfarenheter ni har fått och att ni tillsammans med rektor gör det utifrån just era behov. Efter en avslutad fortbildning är det av stor betydelse att de nya kunskaperna efterfrågas, prövas, befasts och utvecklas i den dagliga verksamheten.

Det som upptar oss, och inte minst mig som projektledare för NCM:s arbete med Matematiklyftet, är hur vi finner former för att fortsätta utveckla undervisningen i matematik nästa år. Och nästa år. Hur får vi till ett hållbart utvecklingsarbete som även inkluderar andra områden och ämnen i skolan? Målen i Matematiklyftet är höga; att vidareutveckla undervisnings- och fortbildningskulturerna, vilket i slutändan ska ge högre måluppfyllelse. Ordet "kultur" indikerar att det kommer att ta tid.

Arbete och lärande

Matematiklyftet skiljer sig från en del andra former av fortbildning eftersom det genomförs lokalt på skolan och nära det dagliga lärarbetet. Vi lär oss inte enbart inom formell utbildningen eller fortbildning utan även i vårt dagliga (arbets-)liv. I utbildningsinsatsen för rektorer inom Matematiklyftet medverkar bland annat till Per-Erik Ellström, professor i pedagogik och arbetslivsforskare. Han betonar vikten av att hitta en balans mellan rutinbaserat och reflekterat handlande i arbetslivet, vilket kräver organisation för både drift och utveckling. Inarbetade rutiner behövs för att vi alla ska kunna utföra våra arbetsuppgifter, men vi behöver också kunna pendla över till att reflektera

över våra handlingar och ställa frågor som *Varför gör vi så här? Kan vi göra på andra sätt? Kan vi bryta våra handlingar?* Ellström talar om att bryta, byta och befästa. För att få effekt av en fortbildningsinsats blir skolornas lärandemiljö avgörande. Det behövs en kultur med öppenhet och tillit, initiativ och risktagande, tolerans för olikheter och fel samt alternativtänkande och prövning av etablerade tanke- och arbetssätt. Kanske har Matematiklyftet under läsåret gett en möjlighet att utveckla både undervisningen i matematik och lärandemiljön? Så här berättar en rektor:

Matematiklyftet har också fått kollegorna att upptäcka varandra på ett nytt sätt. När de möts och delar erfarenheter och pratar pedagogik så blir det mer naturligt att ta hjälp och stöd av varandra även i helt andra situationer och sammanhang. De upptäcker nya sidor och styrkor hos kollegor som de jobbat ihop med länge, men aldrig riktigt kommit åt deras yrkeskunskande så som de gör nu.

I Skolverkets förarbete till Matematiklyftet och i Skolverkspublikationen *Forskning för klassrummet* hänvisas till Helen Timperley, skolutvecklingsforskare från Nya Zeeland. Vid min senaste kontakt med henne gav hon oss följande råd angående Matematiklyftet:

From my experience, teachers really like a "smorgasbord" of ideas. The problem I have found is that it doesn't change practice sufficiently to make a difference to learning outcomes for students unless they understand why it might be better than what they already do and how they can apply it to the issues their students are experiencing.

En riktigt skicklig yrkesperson kan i stunden hantera varje unik situation med omdöme. När ska man göra vad? Den praktiska klokheten behöver också näring och möjlighet att utvecklas, vilket den exempelvis kan göra genom att man tillsammans med andra reflekterar över nya erfarenheter. Kanske har du i Matematiklyftet fått möjlighet att synliggöra en del av din och dina kollegors praktiska klokhets – och då både blivit lite klokare och gladare?

Vid ett reportage av Sveriges Radio i Laxå kommun fick eleverna frågan om de hade märkt någon skillnad på lärarna nu under Matematiklyftet. Fanny i årskurs 6 svarade:

– Dom verkar gladare, typ. Kanske lättare att förstå, om dom tycker det är lite roligare, typ.

Fortsättning följer

Vi kommer att följa upp i Nämnaren hur huvudmän, skolor och lärare arbetar vidare med att utveckla matematikundervisningen. På NCM:s webbplats har vi gjort en första sammanställning av hur olika huvudmän och skolenheter planerar att gå vidare. Vi har även startat en Facebooksida för er som genomfört Matematiklyftet 2013/14 och där idéer om fortsättning kan utbytas. Diskussionerna kommer kontinuerligt att sammanfattas på ncm.gu.se/matematiklyftet. Funktionerna *Fråga matematikexperten* och *Diskussionsforum på Lärportalen för matematik* på matematiklyftet.skolverket.se kan också nyttjas för fortsatt diskussion.

Först ska årets arbete med Matematiklyftet avslutas i era grupper, gärna tillsammans med rektor. Sen ska en skön sommar avnjutas och när den vackra sensommaren är här väntar nya utmaningar! ■